

especial variant

En aquest número us oferim una revisió de la problemàtica “variant de la Bisbal” i que, en realitat, serà la variant de tres municipis en el cas de l'opció nord (la Bisbal, Corçà i Forallac) i, de quatre, en el cas de l'opció sud (se sumen als tres primers els nuclis de Cruïlles i del Puigventós pertanyents al mateix municipi). El posicionament de l'Ajuntament de Cruïlles, Monells i Sant Sadurní de l'Heura, com apunta la lògica, és contrari a l'opció sud; bàsicament perquè és l'única opció de traçat amb afectació sobre el seu territori. Els arguments del consistori quedaran explicats més endavant. Fem ara un petit recorregut per visualitzar per on passaria.

Un recorregut per l'actual opció sud

Segons l'*Estudi d'impacte ambiental* d'octubre de 2006 de la consultora *Ecafir S.L.* per al Departament de Política Territorial i Obres Públiques, el traçat sud de la variant començaria entre Cassà de Pelrès i Corçà, a la zona coneguda com Terra negra, i transcorreria per Anyells (salvant el torrent del Mas Terrades i la riera del Rodonell) i passaria a menys de 300 metres del barri de Santa Cristina, bastant en paral·lel amb la C-66 [1]. Aquí hi hauria un enllaç que connectaria el nou traçat amb la C-252 i la C-66 poc abans de l'ermita, que quedaria situada a uns 130 metres del punt més pròxim al nou eix viari.

La variant arribaria a l'alçada del Rissec i vorejaria el bosc de Can Fuertes pel

Vista aèria de Corçà i del territori que quedaria afectat per la variant sud.

polígon industrial Torreguinarda de Corçà i seguiria pel camí que porta a Vacamorta [2]. Començaria aquí una primera gran corba, a uns 500 metres del nucli del Puigventós, i seguiria al costat de les terreres [3]. En una zona de camps de Cruïlles situada a uns 600 metres respecte de l'entrada al Puigventós venint de la Bisbal i, a 900 metres des de Cruïlles, al costat de *Ciments Miquel* i de *Ceràmiques Aparicio*, hi hauria un enllaç amb la GI-664 de la Bisbal a Cruïlles [4]. La variant, però, continuaria avall acabant aquesta primera corba amb un viaducte que travessaria el riu Daró i la riera del Vilar. Un pas elevat creuaria la GI-660 que porta de la Bisbal a Calonge (a uns 300 metres de la piscina municipal) i seguiria pel sector del convent en direcció a Fonteta pel camí d'accés a Cal Monjo. La nova via passaria a uns 140 metres del cementiri de la Bisbal [5].

Al costat de l'Escola de ceràmica hi hauria un enllaç amb la GI-644 cap a Torroella. La variant iniciaria una segona corba molt menys pronunciada que passaria pel davant del nucli de Fonteta, a només 200 metres, i seguiria per la riera de Fonteta, pel forn de la calç i iniciaria una corba final que vorejaria el polígon industrial travessant la riera del Mas Anglada i la riera de Vulpellac, per acabar desembocant poc més amunt de Can Vinyes del Pi.

En total, 10,5 quilòmetres (dels quals uns 2,5 quilòmetres en línia recta afectarien a Cruïlles), amb set passos superiors, tres passos inferiors, un viaducte, tres enllaços i el creuament de set rius i rieres. L'opció nord suposaria 8,6 quilòmetres, vuit passos elevats, quatre d'inferiors, un pont, dos túnels d'una única direccionalitat a Castell d'Empordà, dos enllaços i creuaria cinc rius i rieres.

Vista aèria del paratge de Vacamorta.

Les terres de Can Colomer. Al centre i al fons, Castell d'Empordà, lloc de pas de la variant nord.

La polèmica de la variant en la història

Ens remuntem a l'any 1982, si bé ja s'havia començat a parlar de la variant amb anterioritat. És l'any d'aprovació del planejament urbanístic de la Bisbal, efectuat conjuntament amb les poblacions de la subcomarca natural de la capital baixempordanesa. Aquest Pla preveia ja una variant –no desdoblada com ara– pel sud i més a prop de la Bisbal, a la zona per on transcorre el vial urbà. El projecte havia d'estar a punt el 1986, si bé la redacció del document es produeix el 1991. L'agost de 1993 surt a exposició pública l'avantprojecte i, tot i tenir consignació pressupostària de la Generalitat, es congela en no haver-hi acord. Es comença a perfilar una proposta alternativa i es discuteix el traçat: la variant nord, fruit de les discrepàncies entre Ajuntament de la Bisbal, comerciants, veïns i l'Associació d'Amics del Baix Empordà. Aquesta última entitat encarrega els treballs d'un traçat nord per a la variant.

El 1994 s'exposa el desdoblament de la carretera de Girona a Palamós, que ja contempla les dues opcions. Tot i això, se segueix preferint l'opció sud "atès que entre d'altres raons, el seu impacte ambiental era llavors menor que la nord". El desacord torna a produir-se i tot torna a quedar novament congelat. L'any 1996 hi ha una nova revifalla, nou desacord entre municipis i el tema queda en *standby*.

Arribats a aquest punt, és necessari precisar que el concepte de la variant ha canviat amb el temps. Inicialment, la seva afectació es restringia a la Bisbal d'Empordà i a Forallac. La revifalla de 1996 ja implica als municipis de Corçà i de Cruïlles. En l'actualitat, sobrepassa l'àmbit local perquè és l'últim graó de l'anomenat desdoblament de l'anella de les Gavarres.

L'agost de 2001, l'alcalde de la Bisbal, Ramon Romaguera, considera que s'ha d'intentar buscar el consens entre els municipis o, sinó, que acabi decidint la Generalitat. Romaguera, però, retarda el tema de la variant fins haver executat les obres del vial urbà, el projecte constructiu del qual va ser redactat el febrer de 2002. El mateix any es redacta un *estudi informatiu* i un *estudi d'impacte ambiental* per a la variant en entendre's que la funció del vial serà insuficient. El desembre es redacta l'*estudi informatiu* amb tres alternatives nord, sent eliminades les alternatives del sud.

El vial urbà de la Bisbal va ser inaugurat l'any 2004 per l'actual conseller de Política Territorial i Obres Públiques, Joaquim Nadal. És llavors quan es comença a parlar novament d'un projecte consensuat de variant entre els municipis afectats. El desembre de 2004 la Direcció General de Carreteres encarrega la redacció d'un estudi que inclogui com a alternativa nord la solució escollida l'any 2002 i una alternativa sud "utilitzant un passadís diferent al que figura en l'estudi inicial de l'any 1994, atès que aquell és actualment inviable tècnicament" ja que "els terrenys per on havia de passar l'alternativa sud [...] ja estan majoritàriament urbanitzats". L'any 2005, Carreteres defensa l'opció nord, i els redactors del Pla Director Territorial de l'Empordà, semblen apostar per l'opció sud. Arribem a l'octubre de l'any 2006. L'*Estudi d'impacte* diu que la millor opció és la sud.

Estat de la qüestió

L'anunci del conseller de Política Territorial i Obres Públiques, Joaquim Nadal, al diari *El Punt* el 4 d'agost passat va fer sonar totes les alarmes. I això que no era el primer cop que Nadal es posicionava a favor de l'opció sud; el 2002 com a Secretari d'Infraestructures del PSC, ja escrivia en aquest sentit. Nadal apuntava el 4 d'agost que un estudi tècnic substituïria l'*Estudi d'impacte ambiental* de 2006 demostrant que l'opció sud és millor que la nord, ja que aquest, segons deia, va quedar ràpidament desfasat. En un article d'opinió personal publicat a *Diari de Girona* el 2 de setembre, afirmava que aquest nou treball assenyalarà "la sud com a opció preferent" tot i que també matisava en el text que "el director general de Carreteres [Jordi Follia, natural de Sant Sadurní] és favorable a l'opció nord". El mateix Nadal havia dit un mes abans a *El Punt* que

La variant travessaria pels camps entre la Bisbal i Cruïlles, on aniria un enllaç amb la GI-664.

no volia allargar la decisió del traçat més enllà de finals de 2007. I hi va tornar el 17 d'agost a *Diari de Girona*. Si això fos cert, ara mateix estaríem, per tant, en el moment clau de saber si nord o sud. Però el 8 de setembre, Nadal deia a *El Punt* que les variants de la Bisbal i de Llambilles estarien definides en mig any. Una nova demora?

Com veieu, la polèmica és cíclica i es va repetint al llarg de diversos períodes i etapes temporals, molt sovint sota l'impuls de la premsa local i comarcal, amb ganes que aquest tema perdi i no acabi de morir mai –en aquesta última etapa, amb discussió inclosa entre l'alcalde de Forallac i president comarcal de CDC i l'exregidor bisbalenc, diputat al Parlament i president comarcal d'UDC, Xavier Dilmé, amb postures visiblement contràries.

Nadal diu que aquest cop va de debò i sembla disposat a acabar amb l'estira i arronça ancestral per apuntar-se el punt d'haver desencallat una polèmica que ja fa més de 25 anys, camí de 26, que dura. És curiós observar com, de principis d'estiu cap aquí els mitjans no han donat treva i han anat publicant sobre aquesta qüestió sense parar; la constatació, per tant, d'un nerviosisme polític, social i ciutadà per una decisió que no sembla arribar mai. Tot i les paraules de Nadal que, en el fons és qui té les competències per acabar decidint per on ha de passar aquesta carretera, la conselleria segueix treballant amb les dues opcions. A banda de l'*Estudi d'impacte* de l'any 2006, un estudi del Consorci de les Gavarres aposta també per la nord com la millor de les opcions.

Durant aquest temps, han anat apareixent plataformes opositores a banda i banda del controvertit eix viari –la *Plataforma pel Nord*, *Salvem Santa Cristina* i *No a la variant nord*– que, en la majoria de casos, sostenen arguments que poden ser utilitzats tant per uns com per altres. Aquestes entitats han fet muntatges de com quedaria cada opció, han organitzat sortides per veure el recorregut i han recollit adhesions en persona i a

Vista aèria de les Gavarres.

S'observa el territori per on podria transcórrer el tram final de les dues opcions de la variant.

través d'Internet i, de formes tan "originals" com, fins i tot, regalant nits d'hotel. Recentment s'ha creat un altre grup, l'Associació d'amics del camp del Remei, que ha optat per una via més ecologista i que es posiciona en contra de totes dues opcions, defensant una millora del transport públic, com ja va fer durant l'estiu l'Associació d'Amics del Baix Empordà.

També hi ha hagut interessants iniciatives de particulars, com la del botànic i economista Albert Mallol per visualitzar en dues excursions els traçats de la variant sobre el territori i analitzar la seva afectació. O la d'un centenar de veïns de Fonteta no constituïts en cap associació que es van oposar al traçat sud. Des que es va reactivar la polèmica, es comptabilitzen més d'una cinquantena d'opinions publicades al respecte, entre elles la carta del mateix conseller Nadal.

Hi ha hagut també un canvi recent de postura dels comerciants de la Bisbal, tradicionalment ferm defensors de la variant sud. Dues de les tres associacions de comerç ja no defensen l'opció sud per la quantitat d'accessos i les pèrdues econòmiques que se'n deriven. Aquest argument, que alguns qualificaven de "carrincló", ha estat substituït per la capacitat de generar atractius comercials. I els industrials ceramistes ja han fet també el que havien de fer, que és assegurar-se el suport de l'alcalde de la Bisbal, que s'ha oposat a l'opció sud si l'activitat ceramista ha de quedar afectada per la variant. A més, tenen el suport dels consistoris de Corçà i de Cruïlles, que han tirat endavant el *Pla de les terreres*.

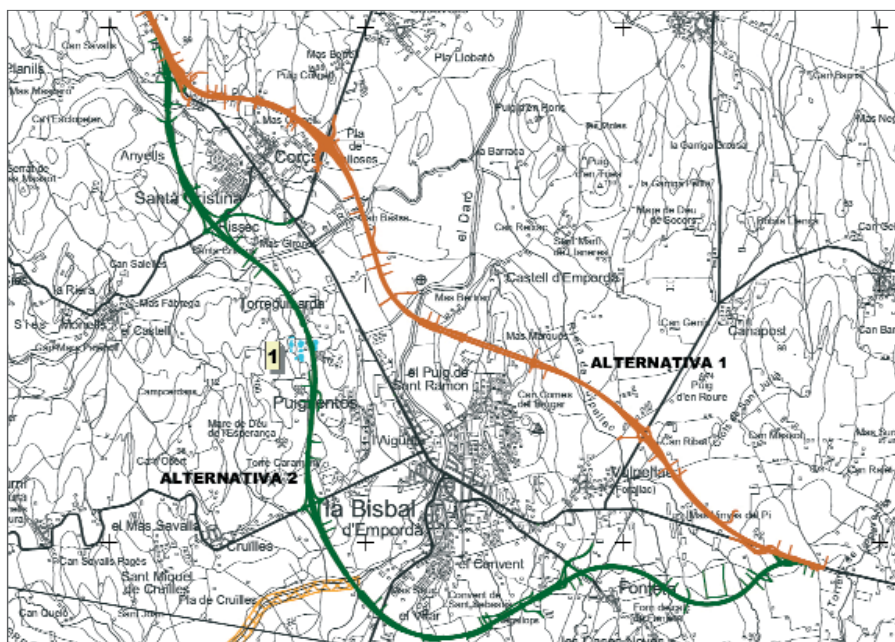
I el portal *totbisbal.com* ha elaborat un seguiment dels fets a la premsa i ha publicat un mapa dels dos traçats que es pot visualitzar amb el programa *Google Earth*.

En resum: a l'espera de l'*Estudi informatiu*, tot segueix com fins ara, és a dir, parlant molt i sense aclarir res. I, el visitant de fora, continua clamant al cel!

Tot això està molt bé, però... i els Ajuntaments què hi diuen?

L'Ajuntament de la Bisbal ha defensat històricament l'opció sud del traçat i l'acord del nou govern nacionalista format per Esquerra Republicana de Catalunya (ERC) i Convergència i Unió (CiU) conté una clàusula que obliga els republicans a defensar aquesta opció si els estudis no determinen que la nord és una opció millor. L'alcalde Sais porta temps dient que durà a terme una consulta ciutadana, tot i que a Cruïlles se li han avançat i està previst que s'organitzi un debat pròximament, enfocat a l'opció que afecta el municipi, que és la sud. Per altra banda Iniciativa per Catalunya–Esquerra Unida i Alternativa (ICV-EA) s'ha decantat públicament a favor de l'opció nord. I el Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC) segueix defensant l'opció sud.

A Forallac, el govern aposta per l'opció nord des de fa anys i, el PSC, a l'oposició, no sap per on decantar-se ja que s'han manifestat a favor, en contra i actualment no semblen tenir-ho clar (*Diari de Girona*, 24 de novembre). Mentrestant, el nou govern de Corçà, amb la socialista M. Carme Güell al capdavant, no s'ha posicionat. L'anterior

Font: Departament de Política Territorial i Obres Públiques, *Estudi d'impacte ambiental*, 2006.

govern de Carles Pongiluppi (CiU) havia defensat l'opció nord com queda palès en un acord de ple de 30 de març de 2006 que diu que "l'opció menys perjudicial de l'esmentada autovia –que el consistori anomena Palamós-Medinyà– al seu pas pel nostre municipi és l'anomenada nord". A més, Corçà ha elaborat la *Pla de les Terres* en la redacció de l'Agenda 21 Local d'acord amb el consistori de Cruïlles per preservar aquesta zona, pla que podria quedar revocat per la Comissió d'Urbanisme de Girona responent a interessos del departament.

El consistori de Cruïlles, amb el de Forallac, que no vol que Fonteta quedi aïllada, ha posat clarament les seves cartes a sobre de la taula: "la variant no la volem pel sud".

Per tant, dos consistoris estan en contra de la variant sud –un perquè passa pel seu territori i un altre perquè defensa la nord– i, teòricament dos, no ho tenen clar: Corçà i la Bisbal; tot i l'acord de ple de Corçà pel nord i les promeses efectuades per l'alcalde de la Bisbal a favor de Cruïlles si té més accessos al municipi, de no afectar l'activitat dels industrials ceramistes i de l'acord de govern amb CiU.

Així s'expressava el consistori de Cruïlles en una moció aprovada amb els vots de Junts pel Municipi (JpM), ERC i CiU, i amb el vot contrari del PSC el passat 17 de setembre:

Moció de l'equip de govern per mostrar la disconformitat amb el traçat previst al Pla Director de l'Empordà per a l'opció sud de la variant de la Bisbal i l'oposició a que s'executi de conformitat amb aquesta opció sud

Vist el trajecte que proposa el Pla Director de l'Empordà per a la variant de la Bisbal en la seva opció sud, l'equip de govern del municipi de Cruïlles, Monells i Sant Sadurní de l'Heura ha decidit presentar al ple de la corporació l'aprovació de la present moció per mostrar la seva disconformitat davant del Departament de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya amb el traçat de l'esmentat projecte i que s'opti per una altra solució.

L'equip de govern considera que el traçat previst en el Pla Director de l'Empordà per a l'opció sud de la variant de la Bisbal afecta molt negativament al municipi, principalment per tres motius:

Aquest traçat suposa la divisió física irreversible entre el nucli de Cruïlles i el nucli del Puigventós. Aquesta divisió dels dos nuclis més poblats del terme municipal i les afectacions que això suposa per a la població del municipi, de cap forma es troba justificada per un interès públic que no pugui ser satisfet amb altres opcions.

Aquest traçat també suposa una afectació directa, igualment irreversible i gravíssima, a un municipi ja molt castigat per la implantació de l'abocador de Vacamorta.

Així mateix, aquest traçat suposa el desmantellament de tota l'activitat tradicional d'extracció d'argila a la zona per abastar les indústries de ceràmica de la zona i la impossibilitat de continuar amb el procés que havia iniciat l'Ajuntament de Cruïlles, Monells i Sant Sadurní de l'Heura, conjuntament amb el de Corçà, per regular aquestes activitats extractives i compaginar-les amb la protecció i recuperació de la zona de les terreres mitjançant la redacció de una modificació puntual de Pla General i el Pla Especial de les terreres.

Com ja s'ha apuntat, l'Ajuntament considera que totes aquestes afectacions que suposa el traçat sud de la variant pel municipi de Cruïlles, Monells i Sant Sadurní de l'Heura i per les activitats extractives i de ceràmica de la zona, de cap manera es troben justificades per un interès públic que no pugui ser satisfet optant per altres solucions.

En base a l'exposat,

PROPOSEM:

Mostrar la disconformitat de l'Ajuntament de Cruïlles, Monells i Sant Sadurní de l'Heura, davant el Departament de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya, amb el traçat de la opció sud del projecte de variant de la Bisbal que contempla el Pla Director de l'Empordà i la seva oposició a que s'executi de conformitat amb aquest opció.